

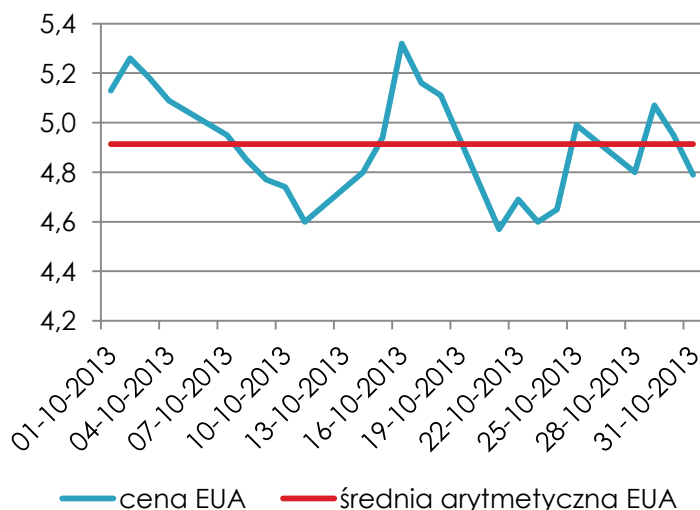
Raport z rynku CO₂

Nr 19, październik 2013

Analiza kształtowania się poziomu cen jednostek EUA w październiku¹

Dzienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w październiku 2013 roku (wykres 1) poruszały się w węższym przedziale, w porównaniu do poprzedniego miesiąca, od 4,57 do 5,32 euro. Poziom minimum cenowego został wyznaczony w 15 dniu transakcyjnym miesiąca, natomiast maksimum w 12 dniu. Zakres zmienności cen uprawnień EUA w

Wykres 1. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w październiku 2013 roku [w euro]

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie danych Point Carbon

¹ Opracowano na podstawie informacji prasowych m.in. serwisu Point Carbon i stron Komisji Europejskiej.

październiku wyniósł 14,09% cenowego maksimum miesiąca. Charakterystyczne dla wykresu notowań cen uprawnień EUA w październiku było utworzenie kanału horyzontalnego. Ponadto, ceny utworzyły formację podwójnego dna w kształcie litery „W”, co mogło świadczyć o występujących w tym czasie dużych zawirowaniach na rynku. Niewątpliwie swoją rolę odegrali inwestorzy, którzy dokonywali realizacji zysków po szybkich wzrostach cen uprawnień EUA.

Początek października był bardzo ważnym okresem dla rynku, ponieważ po raz pierwszy w historii zdarzyło się, że przez dwa kolejne dni transakcyjne nie sprzedawano uprawnień na rynku pierwotnym w drodze aukcji. Wszystko przez obchodzone przez Niemców w dniu 3 października święto narodowe (tzw. Dzień Jedności Niemiec). W efekcie giełda EEX z siedzibą w Lipsku musiała zawiesić czwartkową aukcję unijną (w środę wg kalendarza nie odbywa się żadna aukcja i stąd 2 dni przerwy). Zbliżające się zmniejszenie podaży uprawnień EUA było jasnym sygnałem dla inwestorów do realizacji potrzeb zakupowych w dniu 2 października. W efekcie odnotowano lekki, blisko 2,5% wzrost cen uprawnień EUA.

Od 3 dnia transakcyjnego października, kiedy rynek zdążył się już nasycić, ceny uprawnień EUA zaczęły systematycznie spadać - do dnia 11 października aż o 12,5%. Głównym czynnikiem prospadkowym była informacja podana przez Europejski Bank Inwestycyjny o planowanej sprzedaży na aukcji - pozostałych z rezerwy NER 300 - 100 mln uprawnień EUA. Comiesięczna sprzedaż 20 mln uprawnień EUA ma się rozpocząć w połowie listopada i trwać przez kolejne 5 miesięcy.

Wszystkie transakcje będą mogły być przeprowadzane za pomocą kontraktów typu

W ciągu zaledwie kolejnych 3 dni transakcyjnych licząc od dnia 14 października

Tabela 1. Przyczyny większych „wahnięć cenowych” na rynku uprawnień EUA w październiku 2013 roku

L.p	Data	% zmiana ceny w stosunku do dnia sprzed okresu	Przyczyna wzrostu/spadku ceny EUA
1	1-2 października	+2,53%	<ul style="list-style-type: none"> Oczekiwanie na zmniejszenie podaży uprawnień na rynku pierwotnym z powodu święta narodowego w Niemczech
2	3-11 października	-12,55%	<ul style="list-style-type: none"> Doniesienia o nadchodzącej sprzedaży 100mln uprawnień EUA z rezerwy NER 300 Spadek cen energii na rynku niemieckim
3	14-16 października	+15,65%	<ul style="list-style-type: none"> Informacja o planowanych rozmowach nt. zaostrożenia celu redukcyjnego na najbliższym szczycie klimatycznym w Warszawie Wzrost cen węgla i energii Poparcie Angeli Merkel dla backloadingu
4	17-21 października	-14,10%	<ul style="list-style-type: none"> Przeciągające się próby uformowania koalicji w rządzie niemieckim Brak decyzji co do wprowadzenia backloadingu Działania spekulacyjne, realizacja zysków
5	24-25 października	+8,48%	<ul style="list-style-type: none"> Informacje o inicjatywie prezydencji litewskiej mającej na celu przyspieszenia rozmów ws. backloadingu Zamieszczenie postulatu o konieczności wprowadzenia backloadingu w dokumencie partii CDU (Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna) przygotowanym do rozmów negocjacyjnych z partią SPD (Socjaldemokracja)
6	28 października	-3,81%	<ul style="list-style-type: none"> Spadek ceny energii na rynku niemieckim
7	29 października	+5,63%	<ul style="list-style-type: none"> Informacja o osiągnięciu porozumienia między koalicjantami CDU i SPD w sprawie poparcia backloadingu
8	30-31 października	-5,52%	<ul style="list-style-type: none"> Spadek kursu EUA ze względu na informację o przeciwnikach wprowadzenia backloadingu wśród szeregów partii rządzącej CDU

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie informacji prasowych.

spot oraz kontraktów terminowych typu futures. Drugim istotnym powodem tak znaczącego spadku cen uprawnień EUA od 3 do 11 października był spadek cen energii na rynku niemieckim.

cena uprawnień EUA odrobiła wszystkie straty osiągając maksimum miesiąca na poziomie 5,32 euro. Bardzo mocnym impulsem do wzrostu ceny uprawnień EUA okazało się poparcie Angeli Merkel dla czasowego

wycofania 900 mln uprawnień EUA z rynku EU ETS.

Inwestorzy kupowali uprawnienia EUA tylko do pewnego poziomu oporu, który można by wyznaczyć wartością ok. 5,30 euro. Później inwestorzy rozpoczęli realizację zysków wyprzedając uprawnienia, jednocześnie nie wierząc w przyszłą wyżkę cen. Na ich decyzje wpłynęły przeciągające się próby utworzenia koalicji w niemieckim rządzie (w tym zmiana przyszłego koalicjanta partii CDU z Partii Zielonych na SPD). Przełożyło się to na spadek ceny do 4,57 euro w dniu 21 października – najniższego poziomu w miesiącu. Tym samym, ceny powróciły do zbliżonego poziomu z dnia 11 października. Inwestorzy uznali, że jest to najlepszy moment do zakupu uprawnień, a ceny nie będą dalej spadać. Potwierdzeniem utworzenia linii wsparcia dla kupujących na poziomie ok. 4,60 euro był dzień 23 października. Od tego momentu uprawnienia zaczęły systematycznie zyskiwać na wartości przekraczając w dniu 25 października poziom średniej z 23 transakcyjnych dni października wynoszącą 4,91 euro (zaznaczona czerwoną linią na wykresie 1). Wzrostom cen uprawnień EUA sprzyjały informacje prasowe o ubieganiu się przez prezydencję litewską o mandat umożliwiający przyspieszenie rozmów z Parlamentem Europejskim nad wprowadzeniem backloadingu. Drugim czynnikiem pro-wzrostowym mogło być zamieszczenie postulatu o konieczności wprowadzenia backloadingu, jako jednego z kluczowych zagadnień w dokumencie partii CDU (partia Angeli Merkel) przygotowanym do rozmów negocjacyjnych z koalicjantem - partią SPD.

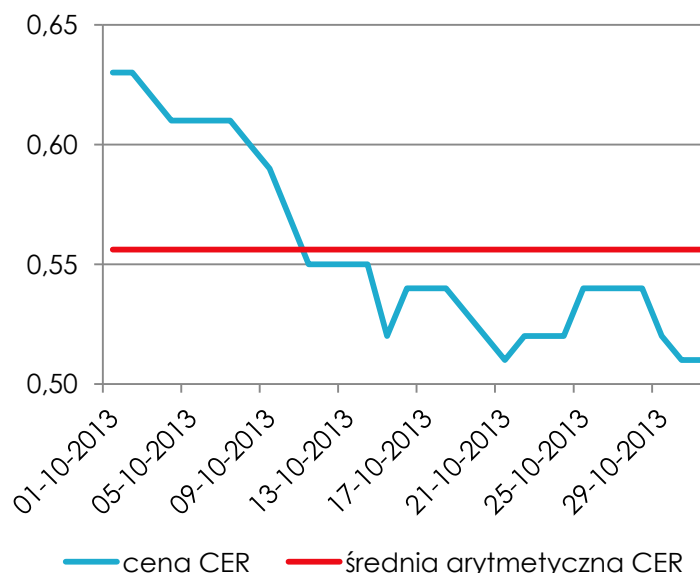
Ostatnie dni transakcyjne października to na przemian występujące korekty spadkowe i

wzrostowe. Pierwsza z nich wystąpiła w dniu 28 października, prawdopodobnie z powodu spadku cen energii elektrycznej w Niemczech. W następnym dniu - 29 października - podano informację o osiągnięciu porozumienia między koalicjantami CDU i SPD w sprawie poparcia czasowego wycofania 900 mln uprawnień z rynku EU ETS, co przyczyniło się do wyżki kursu o 5,63%. Jednak w ciągu ostatnich 2 dni transakcyjnych października nastąpił ponowny powrót do cen z 28 października.

Analiza kształtowania się poziomu cen jednostek CER w październiku²

Dzienne ceny zamknięcia jednostek CER na rynku spot w październiku 2013 roku przedstawione na wykresie 2 poruszały się w korytarzu cenowym wyznaczonym przez skrajne punkty miesięcznego minimum (0,51 euro) oraz maksimum (0,63 euro). Skrajne wartości zostały odnotowane w 15, 22 i 23 dniu transakcyjnym miesiąca (minimum) oraz

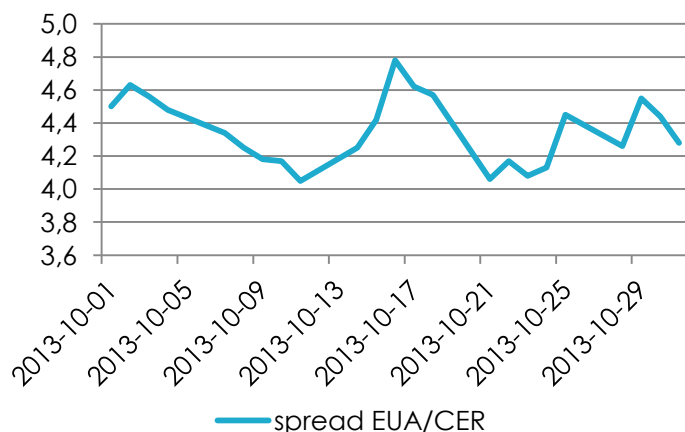
Wykres 2. Dienne ceny zamknięcia jednostek CER na rynku spot w październiku 2013 roku [w euro]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych Point Carbon

² Opracowano na podstawie informacji prasowych m.in. serwisu Point Carbon i stron Komisji Europejskiej.

Wykres 3. Spread EUA/CER w październiku 2013 r. [w euro]

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie danych Point Carbon

1 i 2 dnia transakcyjnego miesiąca (maksimum). Zakres różnicowania cen jednostek CER w październiku wyniósł 0,12 euro.

W październiku po raz pierwszy od kilku miesięcy wycena jednostek CER wykazywała wyraźną tendencję spadkową, w przeciwieństwie do poprzednio odnotowywanych okresów wzrostowo-stagnacyjnych. Warto odnotować, że w 9 dniu transakcyjnym (11 października) kurs jednostek CER przekroczył „od góry” średnią arytmetyczną z 23 dni transakcyjnych października wynoszącą 0,56 euro. Spadek cen jednostek CER wynikał przede wszystkim z braku ostatecznych rozwiązań w zakresie backloadingu oraz planu reformy EU ETS, a także negatywnych nastrojów co do wyników zbliżającego się spotkania UNFCCC w Warszawie.

Po tym wyraźnym spadku wycena jednostek w drugiej połowie października zaczęła się wahać, cały czas pozostając na poziomie poniżej średniej cenowej miesiąca, by ostatecznie zakończyć miesiąc na poziomie minimum cenowego (0,51 euro).

Październikowy spread EUA/CER

Październikowy wykres spreadu EUA/CER (wykres 3) po raz kolejny wygląda niemal identycznie jak wykres cen uprawnień EUA (wykres 1). W porównaniu z poprzednim miesiącem wycena spreadu nieznacznie straciła na wartości – wrześniowa średnia wynosiła 4,59 euro, podczas gdy w październiku, przy znaczących wahaniami kursu ostatecznie osiągnięto średnią na poziomie 4,36 euro, czyli o 0,23 euro niższą.

Najwyższy poziom spreadu odnotowano w dniu 16 października (4,78 euro), co wynikało przede wszystkim ze wzrostu wyceny uprawnień EUA (najwyższa wartość w miesiącu). Ten dzień był najbardziej korzystnym momentem do zamiany uprawnień EUA na jednostki CER. Z kolei najmniej korzystnym dniem do wymiany był 11 października, kiedy wartość spreadu wyniosła 4,05 euro.

Kompilacja najważniejszych wydarzeń rynkowych w październiku 2013 roku:

- **4 października** – Na 38 Zgromadzeniu Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) przyjęto Rezolucję A38-18, która wyznacza kierunek działań w zakresie opracowania globalnego mechanizmu rynkowego mającego na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych w sektorze lotniczym.
- **8 października** – Europejski Bank Inwestycyjny poinformował o sprzedaży 100 mln uprawnień EUA pochodzących z rezerwy NER 300. Początek sprzedaży zaplanowano na połowę listopada, w liczbie 20 mln miesięcznie przez kolejne 5 miesięcy. Sprzedaż będzie realizowana za pomocą zarówno kontraktów terminowych (futures) jak i transakcji typu spot.

Tabela 2. Notowania cen kontraktów terminowych futures EUA z dnia 5 listopada 2013 r. [w euro]

Rodzaj kontraktu/prognoza cen EUA	Rok z okresu 2013-2020							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ICE ECX EUA Futures December*	4,74	4,88	5,09	5,33	5,40	5,65	5,91	6,17
Średnia w całym okresie	5,40							

*z terminem zapadalności w grudniu danego roku.

Źródło : www.barchart.com

- ▶ **16 października** – Kanclerz Niemiec Angela Merkel oficjalnie poparła wprowadzenie backloadingu.
- ▶ **18 października** – Prezydent Bronisław Komorowski podpisał ustawę z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Nowelizacja Prawa geologicznego i górniczego wdraża unijną dyrektywę 2009/31/WE, tzw. dyrektywę CCS (Carbon Capture and Storage) do krajowego porządku prawnego.
- ▶ **29 października** – Osiągnięcie porozumienia w niemieckim rządzie między koalicjantami CDU i SPD w sprawie poparcia backloadingu.

Październikowa aktualizacja prognoz cen uprawnień EUA i jednostek CER w latach 2013-2020

Prognozowania cen uprawnień EUA w przyszłym okresie EU ETS można dokonać według dwóch obecnie przyjmowanych sposobów, tj.: według projekcji EUA w poszczególnych latach wykonywanych przez znane instytucje finansowe lub poprzez

notowania kontraktów terminowych futures³, których instrumentem bazowym są uprawnienia EUA, a wygaśnięcie kontraktów następuje w grudniu danego roku (2013-2020).

W tabeli 2 zamieszczono informacje o wycenach grudniowych kontraktów terminowych EUA z najbardziej płynnego w tej chwili rynku uprawnień EUA (o najwyższym wolumenie transakcji) – giełdy ICE/ECX. Dane, o których mowa powyżej, zostały opublikowane w dniu 5 listopada 2013 roku. Biorąc pod uwagę fakt, że termin zapadalności kontraktów przypada na ostatni miesiąc każdego roku notowań, posłużono się okresem 2013-2020.

Wycena kontraktów terminowych na uprawnienia EUA z początku listopada maleje w porównaniu do tych odnotowanych na początku października. Średnia wartość w

³ Zgodnie z definicją podaną przez Giełdę Papierów Wartościowych kontrakt terminowy jest umową, w której kupujący zobowiązuje się do zakupu w przyszłości określonego towaru, zwanego instrumentem bazowym. Sprzedający zobowiązuje się natomiast do sprzedania określonego w kontrakcie instrumentu bazowego. Instrumentami bazowymi mogą być akcje, waluty, indeksy giełdowe, a właściwie dowolne wartości ekonomiczne, które można wyliczyć w sposób nie budzący wątpliwości.

całym okresie była o 0,59 euro niższa niż miesiąc wcześniej. Warto przy tym zauważyć,

Consus w poszczególnych latach podwyższył ceny od 0,10 do 0,34 euro za uprawnienie

Tabela 3. Okresowe szacunki cen uprawnień EUA [w euro]

Instytucja/okres	2013	2014	2015	2013-2020
Schwartzthal Kapital	5,25	6,25	7,50	7,80
Point Carbon	4,50	6,00	8,00	7,70
Consus	4,55	5,82	7,11	6,65
Nomisma Energia	4,40	5,80	8,00	10,20
Średnia	4,68	5,97	7,65	8,09

Źródło: Point Carbon, 3 października 2013 r.

że w 2013 i 2014 roku wartość kontraktów nie przekracza 5 euro, co najprawdopodobniej świadczy o wątpliwościach inwestorów, co do wycofania części uprawnień z rynku EU ETS w tych latach.

W tabeli 3 zamieszczono prognozy cen EUA w okresie 2013-2020 czterech instytucji finansowych i analitycznych. W tym miesiącu, podobnie jak w miesiącu ubiegłym, podały one jedynie prognozę cen uprawnień EUA. Prognozy dla jednostek CER nie zostały opublikowane. Instytucje finansowe były niemal zgodne co do kierunku zmian w comiesięcznych prognozach uprawnień EUA. Prawie wszystkie instytucje, o ile dokonały zmiany konkretnej wartości, podwyższyły ich prognozowaną cenę. Wyjątkiem była Nomisma Energia, która obniżyła prognozowaną cenę na III okres rozliczeniowy o 30 eurocentów. Pozostałe prognozowane wartości podwyższyła o 20 eurocentów w porównaniu do poprzedniej prognozy. Z kolei Point Carbon zmienił jedynie prognozowaną cenę uprawnień EUA w całym III okresie rozliczeniowym – podwyższył jej wartość do 7,70 euro. Z kolei Schwartzthal Kapital zmienił ceny najbardziej radykalnie spośród wszystkich instytucji w zestawieniu. Podwyższył prognozowaną cenę uprawnień w 2013 r. o 1 euro, w pozostałych latach o 0,5 euro, a ogólnie na III okres rozliczeniowy o 0,30 euro.

EUA, a na cały III okres rozliczeniowy, praktycznie pozostawił ją na takim samym poziomie (różnica we wzroście wartości prognozowanej ceny wyniosła 7 eurocentów).

Sądząc po ogólnym wzroście prognozowanych cen uprawnień EUA instytucje finansowe założyły, że porozumienie odnośnie poparcia dla wprowadzenia backloadingu w rządzie Niemiec dojdzie w najbliższym czasie do skutku. Dodatkowo, w swojej następnej prognozie na 2014 r. instytucje finansowe będą musiały uwzględnić wzrost podaży z tytułu sprzedaży 100 mln uprawnień przez Europejski Bank Inwestycyjny.

Podsumowanie polskich aukcji uprawnień EUA organizowanych w październiku

W dniach 7, 14, 21 oraz 28 października 2013 r. w godzinach od 13:00 do 15:00 odbyły się cztery kolejne aukcje polskich uprawnień EUA z okresu rozliczeniowego 2013-2020 przeprowadzone na tymczasowej wspólnotowej platformie aukcyjnej, której operatorem jest Europejska Giełda Energii (EEX) z siedzibą w Lipsku. Polska na każdej z październikowych aukcji oferowała do sprzedaży po 3,66 mln uprawnień EUA. Aukcje polskich uprawnień EUA w III okresie EU ETS mogą być przeprowadzane dzięki umowie podpisanej przez Ministra Środowiska oraz

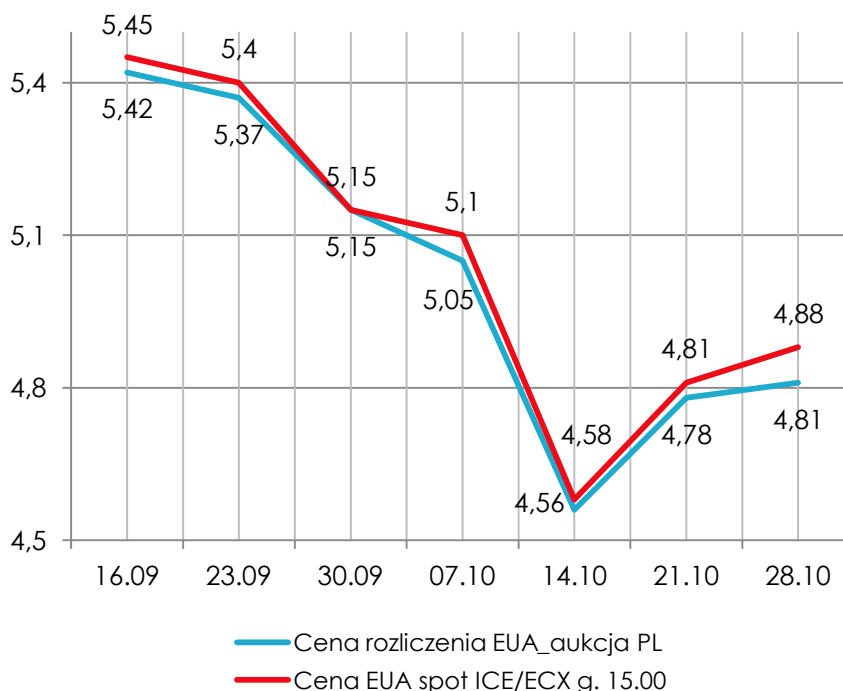
giełdę EEX. W 2013 r. zgodnie z kalendarzem aukcji Polska ma zamiar sprzedać w sumie 51 249 500 uprawnień EUA.

W październiku po bardzo optymistycznym starcie 16 września cena rozliczeniowa systematycznie spadała i znajdowała się poniżej cen osiągniętych na poprzednich sesjach aukcyjnych. Taki stan rzeczy utrzymywał się aż do piątej aukcji przeprowadzonej w dniu 14 października, gdzie osiągnięto najniższą cenę rozliczeniową w historii polskich aukcji tj. 4,56 euro za jedno uprawnienie EUA. Sytuację poprawiły wyniki dwóch ostatnich aukcji w październiku, gdzie cena rozliczeniowa ustabilizowała się wykazując lekką tendencję wzrostową.

W dniu **7 października** cena rozliczenia na czwartej z kolei polskiej aukcji wyniosła 5,05 euro. Wartość ta była o 0,05 euro niższa od tej osiągniętej na zakończonej cztery godziny wcześniej aukcji Komisji Europejskiej oraz ceny uprawnień EUA notowanych krótko przed godziną 15.00 na rynku wtórnym transakcji natychmiastowych spot (tzw. „daily future”) na giełdzie ICE/ECX. Jednak biorąc pod uwagę fakt, że na zamknięciu rynku wtórnego cena transakcyjna wyniosła zaledwie 4,95 euro/uprawnienie EUA, wyniki polskich aukcji należy ocenić pozytywnie. Podczas tej sesji liczba uprawnień EUA, na które opiewały złożone oferty tylko 2-krotnie przewyższyła wolumen oferowany do sprzedaży. Dla porównania współczynnik popytu na aukcji Komisji Europejskiej w tym samym dniu był nieznacznie wyższy i wyniósł 2,34. Były to najniższe współczynniki popytu osiągnięte w październiku, ponieważ na kolejnych aukcjach popyt

przewyższał podaż nawet 5-krotnie. W aukcji 7 października udział wzięło 17 oferentów, spośród których zwycięskich było czternastu. Warto pamiętać, że każdy

Wykres 4. Porównanie rynków pierwotnego i wtórnego cen uprawnień EUA [w euro] we wrześniu i październiku 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych opublikowanych przez giełdę EEX, ICE oraz Point Carbon

uczestnik aukcji mógł składać dowolną ilość zleceń, z dowolnie określonym wolumenem po różnej cenie.

Druga z kolei aukcja przeprowadzona **14 października** zakończyła się wynikiem 4,56 euro/uprawnienie EUA. Była to cena mocno zbliżona do ceny rozliczeniowej aukcji Komisji Europejskiej organizowanej w tym samym dniu (4,54 euro) oraz notowań rynku wtórnego giełdy ICE/ECX sprzed godziny 15:00 (4,58 euro). Niespodziewanie, po godzinie 15:00 ceny uprawnień EUA na rynku wtórnym zaczęły piąć się do góry. Według Point Carbon cenę zamknięcia rynku wtórnego odnotowano na poziomie aż 4,80 euro. O możliwym ożywieniu na rynku uprawnień EUA mógł świadczyć wzrost popytu na uprawnienia z aukcji. Całkowite zgłoszone

Tabela 4. Statystyczne zestawienie kluczowych parametrów aukcji organizowanej przez PL oraz KE na EEX w październiku 2013 r.

L.p.	Parametry aukcji/ daty aukcji w 2013 roku	Aukcja											
		7 października			14 października			21 października			28 października		
		PL	KE	SPOT zamk. (PC)	PL	KE	SPOT zamk. (PC)	PL	KE	SPOT zamk. (PC)	PL	KE	SPOT zamk. (PC)
1	Cena rozliczenia [w euro]	5,05	5,1	4,95	4,56	4,54	4,8	4,78	4,94	4,57	4,81	4,85	4,8
2	Liczba uprawnień do sprzedaży – podaź [w mln EUA]	3,661	3,4615	x	3,661	3,4615	x	3,6605	3,4615	x	3,6605	3,4615	x
3	Przychody ze sprzedaży [w mln euro]	18,488	17,653	x	16,694	15,715	x	17,497	17,099	x	17,607	16,788	x
4	Całkowite zapotrzebowanie - popyt [w mln EUA]	7,45	8,106	x	17,375	14,613	x	14,03	13,478	x	16,009	10,475	x
5	Wskaźnik popytu do podaży	2,03	2,34	x	4,75	4,22	x	3,83	3,89	x	4,37	3,03	x
6	Liczba wszystkich uczestników	18	21	x	20	19	x	21	17	x	17	17	x
7	Liczba zwycięskich uczestników	15	19	x	19	17	x	17	14	x	16	15	x

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE, na podstawie danych opublikowanych przez giełdę EEX, ICE oraz Point Carbon

zapotrzebowanie na polskie uprawnienia EUA znajdowało się na rekordowo wysokim poziomie ponad 17 mln uprawnień, co stanowiło 5-krotność sprzedawanego wolumenu.

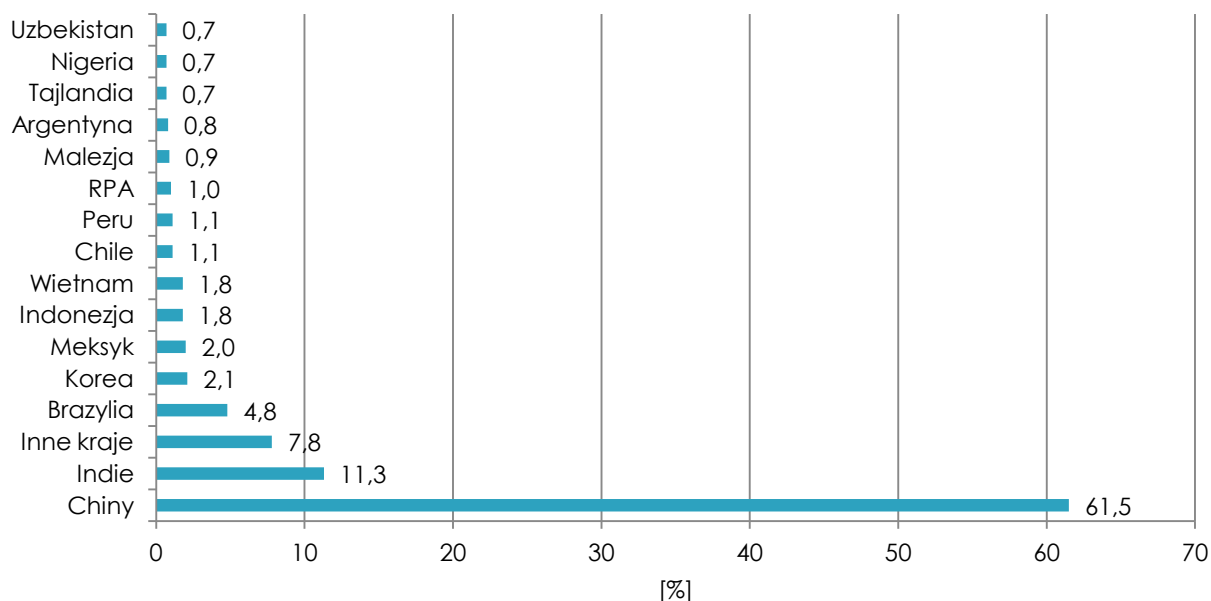
Aukcja organizowana w dniu **21 października** była pierwszą aukcją, w której cena rozliczenia była wyższa od tej odnotowanej tydzień wcześniej. Jednak cena 4,78 euro aż o 0,16 euro odbiegała od ceny uzyskanej na zamknięciu aukcji Komisji Europejskiej (4,94 euro). Przyczyną była trwająca w tym czasie tendencja spadkowa na rynku wtórnym, na

którym parę minut przed godziną 15:00 uzyskano bardzo zbliżoną cenę (4,81 euro na giełdzie ICE/ECX). Co ciekawe cena zamknięcia na rynku wtórnym spadła do poziomu zaledwie 4,57 euro. W tym dniu odnotowano wysokie zapotrzebowanie zarówno na polskie jak i unijne uprawnienia EUA.

Wskaźnik popytu do podaży znajdował się blisko poziomu 4,0.

Na ostatniej aukcji w październiku, tj. w dniu **28 października**, ponownie uzyskano wynik wyższy niż tydzień wcześniej, ale już tylko

Wykres 5. Podział procentowy jednostek CER, które mają zostać wydane ze względu na kraj-gospodarza projektu CDM

Źródło: www.unfccc.int

o 0,03 euro (4,81 euro/uprawnienie EUA). Warto zauważyć, że wyniki aukcji organizowanych w tym dniu oraz notowania cen na rynku wtórnym były zbliżone do siebie, co może świadczyć o pewnej stabilizacji cen uprawnień EUA. Co ważne, już od trzech sesji aukcyjnych utrzymuje się wysoki popyt na polskie uprawnienia EUA (ponad 4-krotne zapotrzebowanie).

Należy zauważyć, że cena rozliczenia osiągnąta na aukcjach w głównej mierze zależy od ceny jaką ustalą inwestorzy z rynku wtórnego.

Światowa podaż jednostek CER

Z danych publikowanych przez Sekretariat Konwencji Klimatycznej (UNFCCC)⁴ wynika, że do końca października zarejestrowano 7 359 projektów CDM (ang. *Clean Development Mechanism*), w tym w październiku jedynie 70 projektów.

⁴ www.unfccc.int

Liczba jednostek CER wydanych do końca października wynosi ok. 1 399 mln, czyli w ciągu ostatniego miesiąca wydano ok. 10 mln jednostek CER. Liczba jednostek CER wydanych w związku z realizacją projektów programowych CDM nie zmienia się od kilku miesięcy i cały czas jest na poziomie ok. 58,4 tys. CER. Jak pokazano na wykresie 5, według danych UNFCCC, najczęściej wydawanych jednostek CER nadal pochodzą z Chin i Indii (odpowiednio ponad 60% i 11% wszystkich oczekiwanych CER).

Światowa podaż jednostek ERU

Z danych publikowanych co miesiąc przez Sekretariat Konwencji Klimatycznej dotyczących wydawanych jednostek ERU wynika, że do 30 października br. wydano ponad 839,7 mln ERU, w tym ok. 15,7 mln wydano w ostatnim miesiącu.

Na wykresie 6 wyraźnie można zauważyć dominującą rolę Ukrainy i Rosji jeśli chodzi o liczbę wydanych jednostek ERU. Z projektów

realizowanych w ramach ścieżki I⁵, Rosja wydała w sumie w latach 2008-2013 ok. 281 mln jednostek ERU, a Ukraina ponad 508 mln.

Podaż jednostek ERU z Polski

Całkowita liczba jednostek ERU wydanych w związku z realizacją projektów realizowanych w Polsce pozostała w październiku niezmienną i wyniosła ok. 19,7 mln, z czego od początku 2013 r. wydano prawie 6 mln.

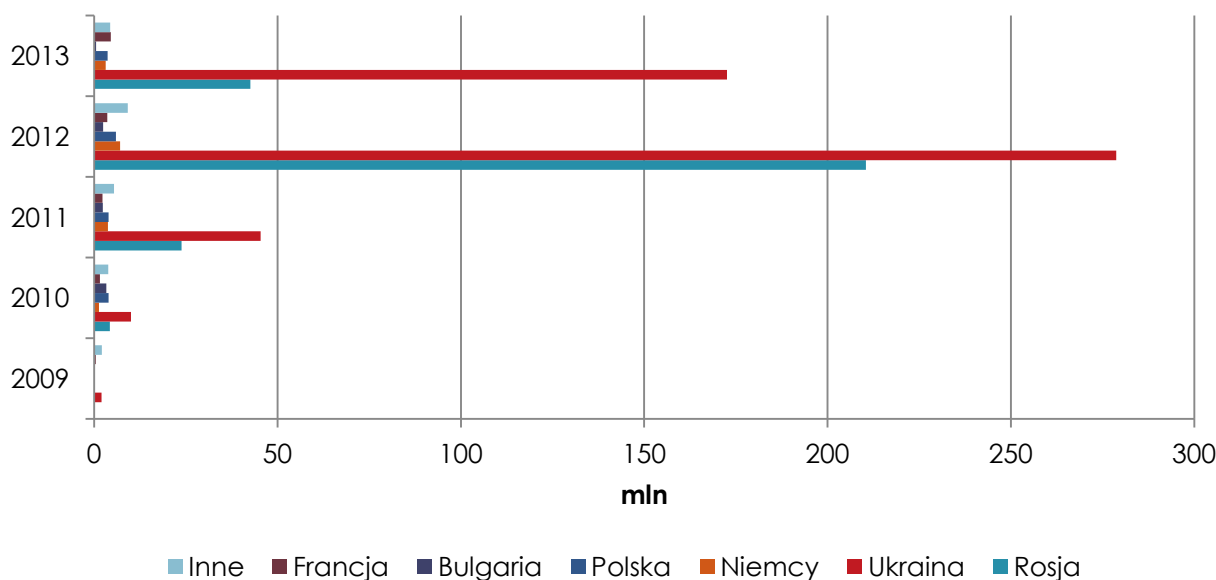
Pozostałe informacje

- ▶ Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) udzielił pożyczki w kwocie 292 mln PLN (czyli 69,5 mln EUR) grupie, której właścicielem jest firma Polish Energy Partners S.A., na budowę trzech farm wiatrowych w Polsce o łącznej mocy 103,5 MW. Bank wesprze farmy wiatrowe: Gawłowice (41,4 MW), Rajgród (25,3 MW)

oraz Skurpie (36,8 MW)⁶. Zdaniem EBOR rozwój farm wiatrowych przyczyni się do redukcji emisji o ok. 179 tys. tCO₂/rok. Pierwsza faza projektu powinna zakończyć się do końca 2014 r., a druga faza do września 2016 r.

- ▶ 29 października Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw. SPA2020. To pierwszy dokument strategiczny, który bezpośrednio dotyczy kwestii adaptacji do zachodzących zmian klimatu. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na

Wykres 6. Wydawane ERU w latach 2009-2013 (Ścieżka I)

Źródło: opracowanie własne KOBiZE na podstawie Tschach Solution

⁵ Zgodnie ze Ścieżką I kraj goszczący projekty może samodzielnie określić zasady i procedury oceny, zatwierdzania i weryfikacji projektów JI.

⁶ www.ebrd.com

zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Więcej informacji nt. adaptacji do zmian klimatu można znaleźć na stronie internetowej klimada.mos.gov.pl.

- W dniach 11-22 listopada 2013 r. w Warszawie odbywa się 19. Konferencja Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych ds. Zmian Klimatu (Conference of Parties - COP). Zgodnie z informacjami zawartymi na oficjalnej stronie www.cop19.gov.pl polska prezydencja stawia sobie za cel wzmocnienie globalnego procesu wielostronnego w zakresie negocjacji klimatycznych w zgodności z zasadami przejrzystości i zapewnienie pełnego udziału wszystkich Stron, z poszanowaniem procedur prawnych i uwzględnieniem różnorodności interesów i opinii reprezentowanych przez Strony Konwencji. Priorytety prezydencji polskiej skupiają się na:
 - (a) skonkretyzowaniu mapy dojścia do globalnego porozumienia w 2015 r.;
 - (b) skutecznym wdrażaniu poprzednich decyzji COP z Cancun (COP16), Durbanu (COP17) oraz z Doha (COP18);
 - (c) zapoczątkowaniu dialogu i zaangażowania na linii: miasta – biznes – politycy - reprezentanci społeczeństwa obywatelskiego, aby zharmonizować komunikację nt. zmian klimatu i działania zmierzające w kierunku adaptacji i mitygacji.
- Rada Zarządzająca CDM (CDM Executive Board) na spotkaniu, które odbyło się na początku października zaakceptowała dwuletni plan działań, którego celem jest zagwarantowanie, że mechanizm CDM będzie nadal efektywnym narzędziem,

którego mogą używać państwa i sektor prywatny do wypełniania swoich celów redukcyjnych. Strategia zakłada m.in. poprawę efektywności procedur i standardów związanych z oceną i weryfikacją projektów CDM⁷.

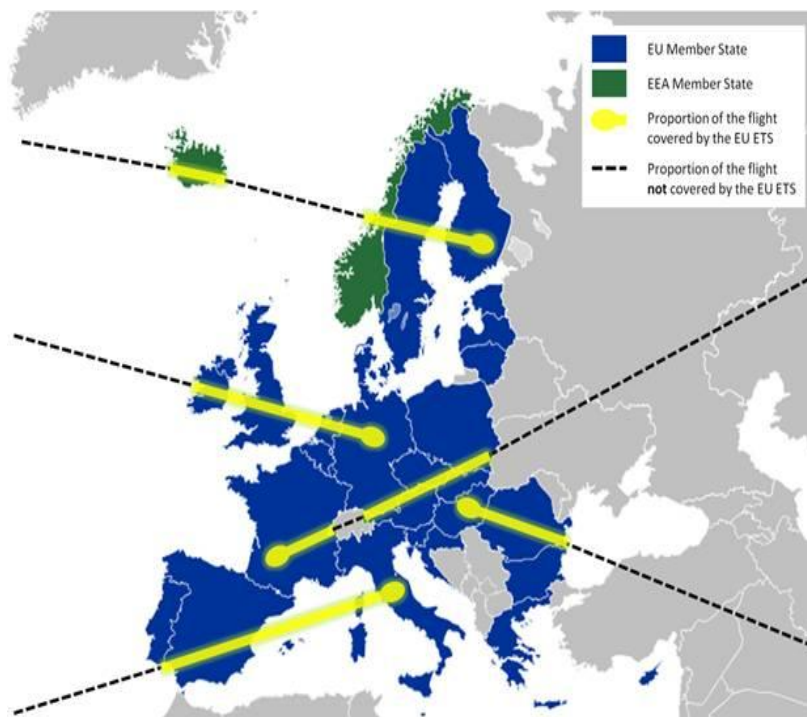
Propozycja zmian w zakresie funkcjonowania operatorów statków powietrznych w EU ETS

Operatorzy statków powietrznych zostali włączeni do systemu handlu uprawnieniami do emisji z początkiem 2012 roku. Na wszystkich operatorów kończących lub rozpoczynających działalność lotniczą objętą ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych nałożono obowiązek monitorowania, sprawozdawania i rozliczania emisji dwutlenku węgla. Wśród podmiotów włączonych do systemu znaleźli się zarówno operatorzy pochodzący z terytorium Unii Europejskiej jak i podmioty spoza niej (tzw. kraje trzecie). Ci ostatni, w których imieniu wypowiadali się zazwyczaj reprezentanci rządów poszczególnych państw spoza UE, mocno sprzeciwiali się takim jednostronnym działaniom realizowanym przez Unię.

Silny sprzeciw operatorów z krajów trzecich dało się zauważyć na różnego rodzaju spotkaniach międzynarodowych, gdzie omawiano zagadnienia dotyczące lotnictwa cywilnego. Na przykład, w lutym 2012 roku w Moskwie 23 państwa spoza UE podpisały wspólną deklarację, w której neguje się włączenie operatorów lotniczych z krajów trzecich do systemu europejskiego i proponuje szeroki zbiór działań odwetowych w stosunku do operatorów z UE. Kwestia lotnictwa międzynarodowego w systemie handlu uprawnieniami do emisji przeniosła się również na poziom negocjacji w ramach Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych ws. Zmian Klimatu (UNFCCC), w trakcie których

⁷ CDM EB 75 Press Highlights, vol. 4, issue 5, October 2013

Rys 1. Zakres emisji objętych projektem zmiany dyrektywy 2003/87/WE w ramach operacji lotniczych.

Źródło: Komisja Europejska

wzbudzała wiele kontrowersji. Zasadniczym zarzutem stawianym przez niektóre kraje była konieczność przesunięcia dyskusji w ramach UNFCCC na poziom Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), która wydaje się odpowiednim miejscem na prowadzenie takiej debaty. Unia Europejska, widząc pewną szansę na stworzenie globalnego mechanizmu rynkowego mającego na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych w sektorze lotniczym, zdecydowała się na pewne ustępstwa. Efektem wszystkich tych wydarzeń było wprowadzenie w 2013 roku derogacji lotniczej, tzw. Stop-the-clock, wyłączającej z systemu operacje lotnicze wykonywane w 2012 r. pomiędzy lotniskami zlokalizowanymi na terytorium UE, a tymi zlokalizowanymi w krajach trzecich. Można uznać, że w pewnym stopniu miało to pozytywny wpływ na wynik tegorocznego Zgromadzenia ICAO, w trakcie którego opracowano ramy czasowe i ramy ogólne wprowadzenia globalnego mechanizmu rynkowego przyczyniającego się

do ograniczenia wpływu emisji z lotnictwa międzynarodowego na zmiany klimatyczne. Deklaracja została przyjęta z umiarkowanym optymizmem przez państwa Unii Europejskiej, które chciałyby kontynuować negocjacje w ramach ICAO. Komisja Europejska w dniu 16 października br. zaproponowała kilka zmian w dyrektywie 2008/87/WE, przedstawiając dalsze ustępstwa w odniesieniu do operatorów z krajów trzecich. W projekcie tym zaproponowano zmiany dotyczące m.in.:

- wyłączenia z obowiązku monitorowania, raportowania i umarzania odpowiednich wielkości emisji w rejestrze z lotów rozpoczynających się na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego i kończących się na terytorium kraju nie należącego do EOG oraz lotów rozpoczynających się w państwach nienależących do EOG, a kończących się na terytorium państwa należącego do EOG w odniesieniu do działań operatorów statków powietrznych w roku 2013,
- wyłączenie z obowiązku monitorowania, raportowania i umarzania odpowiednich wielkości emisji w rejestrze w odniesieniu do lotów wymienionych powyżej w odniesieniu do części emisji pochodzących z takich lotów wyemitowanych poza przestrzeń powietrzną EOG w latach 2014-2020,
- wyłączenie z obowiązku monitorowania, raportowania i umarzania emisji ze wszystkich lotów objętych dyrektywą 2003/87/WE w odniesieniu do operatorów statków powietrznych niewykonywujących zarobkowych przewozów lotniczych, których całkowita emisja w danym roku

nie przekracza 1000 ton CO₂ w latach 2013-2020,

- przesunięcie terminów przewidzianych na złożenie zweryfikowanego raportu rocznego oraz umorzenia odpowiedniej liczby uprawnień w rejestrze odpowiednio z 31 marca 2014 r. na 31 marca 2015 r. i z 30 kwietnia 2014 r. na 30 kwietnia 2015 r.

Z przedstawionych powyżej informacji wynika, że zmiany które mogłyby być wprowadzone w 2014 roku miałyby znaczący wpływ na sytuację operatorów statków powietrznych i ich obowiązki w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji. Ograniczyłoby to w pewnym stopniu możliwości redukcyjne systemu europejskiego, jednak zgodnie z przewidywaniami Komisji Europejskiej nie będzie to miało wpływu na cele jakie Unia postawiła sobie w ramach pakietu energetyczno-klimatycznego.

Wdrożenie dyrektywy o wychwytywaniu i składowaniu CO₂ w Polsce

W dniu 18 października br. Prezydent Bronisław Komorowski podpisał ustawę o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Nowelizacja ustawy pozwoliła wdrożyć dyrektywę Unii Europejskiej o wychwytywaniu i składowaniu CO₂ (Carbon Capture and Storage - CCS). Dzięki zmianie możliwa będzie realizacja projektów demonstracyjnych na terenie Polski. Składowanie CO₂ jest promowane przez Komisję Europejską jako jeden ze sposobów ograniczenia emisji CO₂ do atmosfery.

Technologia wychwytywania i składowania CO₂ polega na wychwyceniu różnymi metodami CO₂, powstającego w wyniku spalania paliw kopalnych, skroplenia go, przetransportowania do miejsca składowania i wtłoczenia do izolowanej formacji geologicznej w celu trwałego przechowywania.

Na terenie Polski wyznaczono jedno miejsce, gdzie będzie można w przyszłości wykonać

projekt demonstracyjny. Tym miejscem są struktury pod dnem Bałtyku. Dzięki temu zminimalizowano potencjalne ryzyko zanieczyszczeń powietrza powstałe w wyniku wydostania się gazu na zewnątrz składowiska.

Do składowania dwutlenku węgla, a także poszukiwania formacji geologicznych, w których będzie można gromadzić CO₂ wymagana będzie koncesja udzielona przez Ministra Środowiska. Oprócz tego potencjalny podmiot chcący uczestniczyć w tego typu przedsięwzięciu będzie musiał spełniać cały szereg wymogów, tj.: dwudziestoletni obowiązek monitorowania składowiska na własny koszt, a następnie przekazanie monitoringu do specjalnie powołanej jednostki administracyjnej, Krajowego Administratora Podziemnych Składowisk Dwutlenku Węgla (KAPS), pokrycie kosztów monitorowania przez następne 50 lat przez KAPS.

Tabela 5. Kalendarium najważniejszych wydarzeń w listopadzie 2013 r.

Dzień	Wydarzenie
4,5 listopada	Spotkania Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności Parlamentu Europejskiego
4,5 listopada	Spotkania Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego
7 listopada	Wspólne spotkanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności Parlamentu Europejskiego i Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego
8 listopada	Spotkanie Rady UE ds. Środowiska
11-22 listopada	19 Sesja Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu wraz z 9 Sesją Spotkań Stron Protokołu z Kioto
27,28 listopada	Spotkania Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego
27,28 listopada	Spotkania Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności Parlamentu Europejskiego)
W listopadzie	<p>Terminy aukcji EUA w UE*:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Od 4 listopada, każdy poniedziałek: Aukcja <u>3,66 mln</u> polskich uprawnień EUA na unijnej platformie EEX – od 13:00 do 15:00 ⇒ Od 4 listopada, każdy poniedziałek, wtorek i czwartek: Aukcja Unijna <u>3,4615 mln</u> (<u>28 listopada 3,4425 mln</u>) uprawnień EUA (EEX) – od 9:00 do 11:00 ⇒ Od 1 listopada, każdy piątek: Krajowa Aukcja Niemiecka, <u>4,020 mln</u> uprawnień EUA (EEX) – od 9:00 do 11:00 ⇒ 6, 20 listopada: Krajowa Aukcja Brytyjska, <u>4,134 mln</u> uprawnień EUA (ICE) – od 9:00 do 11:00

* na podstawie kalendarza aukcji giełd EEX i ICE/ECX, podane godziny zgodnie z czasem środkowoeuropejskim
 Źródło: Opracowanie własne KOBiZE

Niniejszy dokument może być używany, kopiowany i rozpowszechniany, w całości lub w części, wyłącznie w celach niekomercyjnych i z zachowaniem praw autorskich, w szczególności ze wskazaniem źródła ich pochodzenia.

Działalność KOBiZE jest finansowana ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Kontakt:

Zespół Strategii i Analiz

Krajowy Ośrodek Bilansowania
i Zarządzania Emisjami

Instytut Ochrony Środowiska -
Państwowy Instytut Badawczy

ul. Chmielna 132/134
00-805 Warszawa

e-mail: raportCO2@kobize.pl